

ГНІЗДУВАННЯ ПРОНУРКА *CINCLUS CINCLUS* НА ЗАХІДНОМУ ПОДІЛЛІ

О. К. Вікирчак

Національний природний парк «Дністровський каньйон»

e-mail: oleksandr_vik@mail.ru

Пронурок *Cinclus cinclus* типовий гніздовий птах прирічкових біотопів Карпат. Тому певний науковий інтерес становить факт гніздування цього виду далеко від місць основного ареалу.

Пронурка у гніздовий період регулярно спостерігали починаючи з 1989 р. на р. Джурин (ліва притока р. Дністер) поблизу відомого Червоногородського (Джуринського) водоспаду (околиці с. Нирків Заліщицького р-ну Тернопільської обл.).

Грунтовніші спостереження були проведені у травні-червні 2013 р.

Так 12.05 дві дорослі особини з комахами у дзьобах регулярно залітали під струмись води на верхньому уступі водоспаду. При огляді самого гнізда не було виявлено, проте спостерігали шматки яєчної шкаралупи. Очевидно насиджування пройшло успішно і дорослі годували пташенят.

7.06 спостерігали пару дорослих, що годували добре оперених підлітків (рисунок). Точну кількість пташенят встановити не вдалося, проте одночасно у полі зору перебувало двоє пташенят. 16.06 спостерігали молодих птахів, що самостійно здобували корм. Тому можна підсумувати, що гніздування пройшло успішно.

Джуринський водоспад – улюблене місце відпочинку багатьох людей. Щодня у теплу пору року за гарної погоди поблизу перебуває декілька сотень людей. Цей фактор безперечно негативно впливає на навколишні природні комплекси, береги Джурина поблизу водоспаду зазнали найвищого ступеню дигресії.

Успішність гніздового процесу пронурка у цьому місці залежала від незначної дистанції злякування, яка становила 3-5 м, що значно менше ніж у птахів карпатських популяцій. Птахи з кормом після кількох хвилин очікування залітали до гнізда під водоспадом на верхньому уступі, навіть тоді коли там перебували рекреанти. Проте кількість кормових підльотів до гнізда була значно більшою у ранкові години (6.00 – 9.00), коли відпочивальників на водоспаді не було.

Птахів спостерігали не далі 200 м нижче і 200 м вище водоспаду.

А

Б

Рис. Пронурок *Cinclus cinclus* біля водоспаду Джурин у Заліщицькому р-ні Тернопільської обл.: А – дорослий птах з кормом, Б – пташеня. Фото: О. Вікирчак

Fig. Dipper *Cinclus cinclus* near the waterfall Dzuryin in Zalischytskyj district, Ternopil region: A – adult bird with food, Б – nestling. Photo: O. Vikyrchak

Можна припустити можливість гніздування цього виду і на інших водоспадах, котрих чимало в басейні лівих приток Дністра, а отже й існування подільської популяції пронурка.

Nesting of White-throated dipper *Cinclus cinclus* in the West Podillya. – Vikyrychak O.K.

It was reported about breeding of Dipper outside the breeding range of the Carpathian population. In May and June 2013 pair of adults was observed. They were feeding nestlings that couldn't fly.